

Medlemsinformation 4

- september 1996

Urval av kulturprogram - Upplands-Bro hösten 1996

Skilda arrangörer. Kort presentation. UKF i samarbete med Studieförb. Vuxenskolan
Våra egna arrangemang finns utförligare beskrivna längre fram.
Se för övrigt "Det händer i Upplands-Bro" varannan vecka i Mälarposten.

Sönd, 1 sept. kl 10, 12, 14. Arkeologidagen. Fornsigtuna/Signhildsberg. se annons

Sönd. 8 sept. kl 14.00. Lennartsnäs - Kulturhusens dag. - Arr. Lennartsnäs/UKF/UMS

Konsert på Lennartsnäs. Kjell-Inge Stevansson, klarinett - Schumann; 120:-

Sönd. 8 sept kl 11.00 - 15.00. Parker och trädgårdar. (Kulturhusens dag) Arr. Säbyholms naturbruksgymnasium. Säbyholms skolpark Guidade visningar kl 12.00 och 14.00

Sönd. 8 sept kl 10.00 - 15.00. Parker och trädgårdar. (Kulturhusens dag). Arr. Almarestäkets säteri. Kryddträdgården och dess historia. Skrift om kryddträdgården.

Lörd. 14 sept. Konstutställning i Granhammars park. Lars Karngård, Lars Henriksson

Tisd. 17 sept. kl 19.00. Hembydsgården Klint - Arr. Bro hembygdsf.

Tema Italien. Visor, schlagers och allsång. Italienskt kaffe.

Torsd. 19 sept. kl 19.30. Hembydsgården i Kungsängen - Arr. Stockholms-Näs hemb.för.

Brasafton. Våra kryddors historia och användning. Kristina Möller.

Sönd. 22 sept. kl 14.00. Exkursion till Fornborgen vid Draget - Arr. UKF; 20:-

Hittills framkomna resultat av vårens grävningar presenteras. Börje Sandén m. fl.

Onsd. 25 sept. kl 19.00. Biblioteket i Bro - Arr. UKF/ Biblioteket/Stud.förb Vuxenskolan; 40:-

Järfälla från Stäket till Barkarby. Ingrid Kennerstedt Bornhall, Bengt Borkeby, Järfälla, berättar.

Lörd. 28 sept. Från kl 15.00 i Brohuset, Bro centrum - Arr. Musiksällskapet m. fl; 60:- (30:-)

Jazz och Blues-festival med bl a Charlie Norman och Roffe Ericsson;

Sönd. 29 sept kl 18.00. Håtuna kyrka - Minneshögtid - Arr. Håtuna/Håbo-Tibble hemb.för.

Håtunaleken 690 år. Musikaliska/dramatiska inslag ur krönikespelet. Kommentarer av Börje Sandén.

Tisd. 1 okt. kl 19.00. Hembydsgården Klint, Prästvågen 8, - Arr. Bro hembygdsförening.

Tema Italien. Romerska gästbud igår och idag. Mathistoriker Kristina Steen, Bro.

Sönd. 6 okt. kl.19.00. Kungsängens kyrka. Arr. Kungsängens församling. Se separat annons.

Förklädd gud. Medverkande: Andreaskören, Bro kyrkokör. Musiksällskapets orkester, Gunilla Nordkvist, Häggeby, Thomas Fridén, Bro, Dan Ekborg, Kungsängen. Dir. Margareta Stevansson.

Onsd. 9 okt. kl 19.00, Dagcentralen Kungsängen, Torget 5, Föredrag - Arr UKF/Stud.f.Vuxensk.

Tema arkeo-astronomi. Stonehenge (England), Jens Tellefsen, Tekniska högskolan.(KTH); 40:-

Tisd. 15 okt. kl 19.00. Hembydsgården Klint, Prästvågen 8, - Arr. Bro hembygdsförening.

Tema Italien. Italien i förändring. Yosef Mangano kåserar, italienskt kaffe.

Onsd. 16 okt kl 19.00. Villa Skoga - Arr. ABF.

Villa Skoga 1926-1996. Historien om ett hus och dess innevånare. Börje Sandén

Onsd. 23 oktober. kl 19.00; Biblioteket i Bro - Arr. UKF/Biblioteket/Stud.f.Vuxenskolan; 40:-

Doktor Westerlund och hans betydelse för Enköping. Olle Törnberg, Enköping.

Onsd. 6 nov. kl 19.00, Dagcentralen Kungsängen, Torget 5, Föredrag. - Arr.UKF/Stud.f.Vuxensk.

Tema arkeo-astronomi. Newgrange (Irland), Jens Tellefsen. KTH. 40:-

Tisd. 12 nov. kl 19.00. Hembydsgården Klint, Prästvågen 8, - Arr. Bro hembygdsförening.

Bro i framtiden. Kommunalrådet Sven-Inge Nylund, stadsark. Åke Edlund.

VÄND

Onsd. 20 nov. kl 19.00. Dagcentralen i Kungsängen, Torget 5. Föredrag. - Arr. UKF/Stud.f.Vuxensk Genesis - Noa - Nutidsmänniskan. Hur människan uppfyllt jorden. Curt Dahlgren, UKF. 40:-
Onsd. 4 dec. kl 19.00, Dagcentralen Kungsängen, Torget 5, Föredrag. - Arr. UKF/Stud.f.Vuxensk. Tema arkeo-astronomi. Megalitgravarna i Falköpingstrakten, Jens Tellefsen. KTH. 40:-

UKF:s offentliga aktiviteter

Sönd den 8 september kl 14.00 - "Kulturhusens dag"

Konsert på Lennartsnäs - "En poet i toner"

En romantisk afton i sällskap med Robert SCHUMANN.

Kjell-Inge Stevansson, soloklarinettist vid Radiosymfonikerna, har arrangerat ett antal kända och okända småstycken till en samling med s.k. Albumblad för klarinett och piano. Här ges rika exempel på Schumanns ypperligt sköna melodikonst - också i förening med mörkare dramatiska undertoner. Mellan styckena ett urval av anknytande poesi. Vid pianot Margareta Stevansson.

"Genom alla toner ljuder
i jordens brokiga dröm

en stilla ton
för den som hemligt lyssnar."

Kostnad: 120:-. Bokning kan ske genom insättning av summan på UKF:s pg 27 58 94-4 eller UKF:s telefon 582 40 515, fax/telefonsvarare 582 41 355. Kvarvarande platser säljs vid entrén.

Kaffeserveringen är öppen i pausen. Möjlighet finns att inhandla ekologiskt odlade grönsaker från slottsträdgården. Lennartsnäs ligger vid Mälaren några km söder om Kungsängen i Upplands-Bro.

Tema "arkeo-astronomi"

Intresset kring Rösaring tar sig många uttryck. Det nystartade arkeologiska projektet är ett. Somliga personer finner jordmagnetiska fenomen, som kan påvisas med slagruta eller pekare. Andra funderar över processionsvägens astronomiska betydelse. Rösaring som kultplats får en alltmer framträdande roll. Geologiska formationer är direkt synliga i naturen. En intressant kartografisk synpunkt har vi själva lagt fram i den engelskspråkiga beskrivning (som finns på biblioteken och på vår hemsida på Internet).

I höst presenterar vi några kända s.k. arkeo-astronomiska objekt. Det är Jens Tellefsen, KTH, som kommer att hålla föredrag onsdagarna 9/10, 6/11, 4/12 under den övergripande rubriken Arkeo-astronomi.

Jens är lärare och forskare vid Tekniska högskolan inom ämnesområdena laserfysik och optik. Privat är han intresserad av människan i kosmos och håller uppskattade populärvetenskapliga föredrag om bl a forntida teknik och vetenskap, ofta med astronomisk anknytning. Föredragen spänner över ett vitt fält; från indian kulturer till forntida europeiska kulturella manifestationer som Stonehenge, det fantastiska stenåldersmonumentet i Newgrange på Irland och våra egna megalitgravar i Falköpingstrakten.

Onsd 9 okt kl 19.00. Dagcentralen i Kungsängen, Torget 5 nära pendeltågsstationen. 40:-
Jens kommer att berätta om Stonehenge och dess eventuellt kalendariska bakgrund.

Onsd 6 nov kl 19.00. Dagcentralen i Kungsängen, Torget 5, nära pendeltågsstationen. 40:-
Newgrange - fornminnet på Irland, nära Dublin. Äldre än pyramiderna; med sina gigantiska stenblock med symbolskrift.

Onsd 4 dec kl 19.00. Dagcentralen i Kungsängen, Torget 5, nära pendeltågsstationen. 40:-
Var Falköpingsbygden i forntiden ett centrum för geometri och matematik? Kände man till det gyllene snittet och andra geometriska proportioner?

Människans historia

Onsd. 20 nov. kl 19.00. Dagcentralen i Kungsängen, Torget 5. Föredrag. - Arr UKF. 40:-
Genesis - Noa - Nutidsmänniskan. Föredrag av Curt Dahlgren, UKF.

En tvärvetenskaplig analys av hur människan förökade sig och uppfyllt jorden. Curt Dahlgren presenterar de senaste rönen från paleoantropologin, språkvetenskapen och DNA-forskningsområdet. Han vill försöka sig på en tvärvetenskaplig tolkning av människans ursprung och utveckling från ett genesis för 200 000 år sedan fram till idag.

Exkurs till fornborgen vid Draget

Sönd. 22 sept kl 14.00. excursiön till fornborgen vid Draget; 20:-

I info96-3 kunde du läsa utförligt om den arkeologiska undersökningen som genomfördes under 10-11 dagar i maj. Borgens omfattning och funktion har kommit i ett helt annat läge. Nu får du möjlighet att på platsen ta del av resultat och tolkningar av det vi fann. När detta skrivs i augusti är ännu inget bestämt om de aviserade fortsatta undersökningarna.

Våra grannkommuner

Denna termin inleder vi en serie föreläsningar där vi vill presentera våra grannkommuner. Vi föreställer oss att Upplands-Bro-bor gärna vill veta lite mer om de orter vi passerar på väg till och från vår kommun. Vi inleder med Järfälla och Enköping denna termin.

Onsd. 25 sept. kl 19.00. Biblioteket i Bro; 40:-

Järfälla från Stäket till Barkarby.

Ingrid Kennerstedt Bornhall, kultursekreterare i Järfälla och Bengt Borkeby, Järfälla, berättar om vad vi ser när vi passerar genom Järfälla.

Onsd 23 okt. kl 19.00. Biblioteket i Bro; 40:-

Doktor Westerlund som person och läkare. Olle Törnberg, Enköping, innehade under många år Bro järnaffär tillsammans med sin bror. Han har många års erfarenhet som ledare för studiecirkel om Westerlund och dennes betydelse för Enköping. Westerlunds sjukhem hade större betydelse för Enköpings arbetsmarknad än Bacho i dag.

Kurs: Odlingslandskapet - ett hembygdens rum.

Start: lörd 14 sept - 10.00 - 17.30. Båtfärd till Björkö; 110:-

I fyra län i landet, däribland Stockholms län, kommer under året att anordnas kurser som lär ut hur man kan läsa fram kulturlandskapets förändring genom tiderna. Ett antal experter inom olika kompetensområden kommer att anlitas. Preliminär kursplan omfattar 11 träffar med agrarhistoria, kartkunskap med kartöverlägg, fältinventering. Kunskapen vill göra deltagarna skickade att själva leda liknande kurser i sin hembygd.

Anmälan om deltagande kan göras till UKF eller till projektledaren Niklas Cserhalmi, Sveriges Hembygdsförbund, 08-34 55 11, fax 08-34 74 74, som också svarar på frågor.

Ett antal deltagare från Upplands-Bro var med vid den inledande fältvandringen vid Säbyholm i våras, som vi rapporterade om i förra numret. Vårt engagemang har resulterat i att vi får tillgång till några digitaliserade lantmäterikartor för Upplands-Bro. Höstprogrammet startar med en introduktionsträff på Björkö, där vi tittar på ett odlingslandskap med tydliga rötter i både vikingatid och i allmogesamhället. Med hjälp av historiska kartor kan vi följa landskapets utveckling fram till idag. Max 30 deltagare.

Vi reser med Victoria från Stadhuskajen kl 10; stannar 3,5 tim på Björkö; är tillbaka i Stockholm kl 17.30. Resan kostar 110:- Båtguide. Ta med stövlar, regnkläder och matsäck.

UKF:s hemsida på Internet

<http://www.algonet.se/~ukforsk>

På hemsidan presenterar vi inte bara våra aktiviteter - med eventuella ändringar. Så snart något händer inom vårt intresseområde lägger vi in det. Här kan du således få upplysningar långt innan de kommer med i vår medlemsinformation. Informationen är i vissa fall dessutom mer omfattande och innehåller värdefullt bild- och kartmaterial. Dessutom utförliga upplysningar om UKF:s verksamhet.

Tekniken med att "klicka sig fram" till önskad information försöker vi utnyttja så mycket som möjligt. Därför lägger vi in direkta länkar till sådana hemsidor som vi finner värdefulla för våra medlemmar; för närvarande nedanstående:

Sigtuna museer - Sigtunas historia; Expedition Holmgård (rapporter från sommarens färd Novogrod - Svarta havet; Böcker och skrifter

Stockholms läns museum - Bl a beskrivning av kulturstigar; Program och utflykter; Utställningar

Upplandsmuseet - länsmuseum för Uppsala län

Rösaring - enligt Stockholms läns museum - jämte andra "kulturstigar" av olika slag

Statens Historiska Museum

Nordiska museet

Svenska museer

"**Project Runeberg**"; stor samling av klassisk nordisk litteratur (lämplig för utskrift)

SUNETs förteckning över svenska WWW-sidor;

SUNET är ursprungligen svenska universitetens internetsammanslutning

- **Kulturföreningar och kultursällskap**

- **Allmänna kulturinstitutioner**

- **Sunets stora WWW-katalog**

- **Huvudsakligen engelska artiklar om Vikingatiden:**

- **The World of the Vikings** - Mycket omfattande katalog över sammanslutningar och artiklar kring Vikingatiden

- **Viking Heritage (Viking Network)** - Viking Heritage med säte på Gotland; med viktiga länkar till internationella artiklar om vikingatiden.

- **The Viking homepage** - Artiklar samlade av Chalmers i Göteborg

- **The Viking Age**

- **Runstenar/Rune stones**

- **The Jorvik Viking Centre i York, England.** Ett av de äldsta museerna med ca 9 milj. besökare på 10 år.

Rapport från UKF:s interna arbete

Rösaringsprojektet - 1996

Ett 15-tal amatörarkeologer från Stockholms läns hembygdsförbund är nu engagerade i forskningsprojektet kring Rösaring. En grundlig fornminnesinventering av större delen av Låssa socken har påbörjats under sommaren. Den leds av Rolf Rydén från Riksantikvarieämbetet och vid inventeringstillfällena har han med sig 4-5 medhjälpare som bildar skallgångskedja. Man räknar med att klara av ca 1,5 kvkm om dagen. Hittills har vi varit ute sex dagar.

Projektet har också ett pedagogiskt inslag som syftar till att utbilda länets amatörarkeologer i den svåra konsten att försöka avslöja landskapets dolda hemligheter. De svåraste fornminnena att upptäcka är gravar från s.k. äldre järnålder och det är just sådana vi hittills saknar i Rösaringsområdet. De vanligaste gravarna är från yngre järnålder ("vikingagravar") i form av större eller mindre jordkullar nedanför berg och åsar. Bronsåldersgravarna är också lätta att se och alla är nog redan registrerade. De är oftast i form av stenrösen uppe på höjder. Nu letar vi bl a efter ganska små stenrösen bara några dm höga och omgivna av en stensättning. De kan vara nästan omöjliga att se i vegetationen.

Men vi letar inte på måfå och var som helst. På fältkartan följer vi 10 meters-kurvan och försöker föreställa oss var människorna för ca 2000 år sedan kunde finna skyddade och soliga lägen att slå sig ner på. Hittills har vi inte hittat några sådana gravar. Att vi letar efter gravar fast det egentligen är boplatser vi är intresserade av beror på att boplatser lämnar ännu mindre spår efter sig i naturen. Boplatserna finner man ofta på avplanade terrasser. På slutningarna runt Rösaring vimlar det av terrasser men de allra flesta är geologiska bildningar,

dvs strandvallar som uppstått genom ishavens inverkan på grusåsen, men det hindrar ju inte att människor slagit sig ner på dessa - snarare tvärtom.

Historiska notiser

Vikingar världen runt

Vikingarna och deras tid har tydligen kommit riktig på modet runt om i världen. Man började ana en renässans för vikingarna i samband med de stora utställningarna i Paris, Berlin och Köpenhamn för några år sedan och därefter har intresset bara ökat. Det torde främst bero på en betydelsefull omvärdering av vikingarnas insats i historien. Man ser positivt på deras framfart i Europa - först skedde omvärderingen i Västeuropa och efter Sovjetunionens fall även i Ryssland och Baltikum.

Franska historiker framhöll (liksom tidigare en del skandinaviska!) att vikingarna blivit ensidigt beskrivna. De enda som egentligen skrev historia vid denna tid (ca 800 - 1000) var munkar och präster och deras berättelser handlade då helt naturligt om plundringen av kloster och kyrkor, där stora förmögenheter samlats genom århundradena.

Dessa förmögenheter - framhåller man nu - var inte produktiva; de gav ingen avkastning! Genom vikingarnas plundringar kom de dolda förmögenheterna ut i ett ekonomiskt kretslopp. Det var nämligen inte så att merparten av det plundrade togs hem till Skandinavien. Dels omsattes de i handelsvaror på platsen, dels kom väldigt många vikingar aldrig någonsin tillbaka till sina hemländer. Om detta vittnar den mycket stora mängden av ortnamn i bl a England och Frankrike. Jag behöver bara erinra om själva namnet Normandie. Dessutom kom de nordmän som bosatte sig här att påverka lagstiftningen i en nordisk anda.

Vilka konkreta uttryck tar sig nu denna omvärdering runt om i världen?

Här följer ett litet urval.

England

I Devon i England planerar man att 1997 - exakt tusen år efter vikingarna plundringståg i trakten - genomföra en slags festival under ett par veckor, då man håller föredrag och seminarier, visar skandinavisk konst, teater, dans, musik, litteratur och t o m mat. Finalen på det hela blir "Invasionen", då långskepp glider upp för floden, varefter man får bevittna en sammandrabbning mellan vikingar och saxare.

Ett av de äldsta vikingamuseerna finner vi i York: The Jorvik Viking Center.

Chicago

Här har man för avsikt att bygga "Viking World Museum", en byggnad i form av en jättelik gravhög, där man vill visa hela den vikingatida världen. Inspiration har man naturligtvis fått av den kopia av det norska Gokstadsskeppet, som 1983 seglades till The Columbian Exposition och sedan dess finns i Chicago. Gokstadsskeppet i original finns i Oslos vikingamuseum. Det hittades 1880 och är över 20 m långt och mer än 5 m brett midskepps. Det har haft en besättning på minst 40 man och 16 par åror.

Australien

Till och med i Australien, Brisbane, har man nyligen bildat en vikingaklubb, där man studerar vikingarna. Tanken är att bygga ett långskepp för att kunna segla med det längs kusten. Man har också för avsikt att pröva på vikingarnas levnadssätt, hur nu det skall gå till Australiens varma klimat.

Baltikum

De 400 vikingagravar som arkeologen Birger Nerman tyckte sig ha funnit i Grobina på 1930-talet har nu befunnits vara ca 2000.

Ryssland

Det allra största vikingagravfältet man hittills träffat på finns i Ryssland, mer än 3000 gravar, fler än på Björkö i Mälaren.

Danmark

Forskningen kring vikingatiden är sedan länge etablerad i Danmark med centrum i Roskilde och forntidsbyn Leire. Förra året provseglades skeppet Helge Ask. Det befanns vara av en stadig konstruktion, snabbseglat och lättmanövrerat.

Norge

I Norge finns ett 30-tal projekt kring vikingatiden på gång. Man kommer särskilt att tänka på det rekonstruerade 83 m långa vikingahuset i Borg på Lofoten.

Sverige

År 1995 kunde vi i media följa jungfrufärden för Sigrid Storråda, det största vikingaskepp som byggts i Sverige sedan 1000-talet. Det är byggt i Lidköping efter modell av Gokstadskeppet

- I Gene fornby i trakten av Örnköldsvik, där man rekonstruerat en järnålderstida gård, planerar man att under året börja bygga ett fartyg av 500-talsmodell.

- På Björkö har nyligen öppnats ett museum kring utgrävningarna i Birka, där bl a de uppmärksammade 6 årens grävresultat visas. Dessa utgrävningar har gjorts av Riksantikvarieämbetet. Mindre uppmärksammade utgrävningar på Björkö har äget rum både före de nu nämnda undersökningarna och samtidigt; de har skett i regi av Arkeologiska forskningslaboratoriet vid Stockholms universitet. I sommar fortsätter denna institution med undersökningar av bl a fornborgen på Björkö.

- Den hittills största av alla vikingautställningar finns nu i Tumba, där över 1000 föremål visas.

Upplands-Bro

I Upplands-Bro har vi ett flertal projekt/händelser med anknytning till vikingatiden.

- Vi kan här nämna Rösaring med sin unika processionsväg från 800-talet och kungsgården Fornsigstuna vid herrgården Signhildsberg.

- När det gäller vikingatidafärder var det många Upplands-Bro-bor som bevittnade den första "vikingafärden" mot Ryssland i modern tid för ett par år sedan, då Expedition Holmgård genomfördes. På sin färd från Sigtuna till Novgorod i Ryssland tog roddarna på skeppet Aifur sin första rast vid Stäket, där UKF bjöd på mat och dryck.

- I år försätter resan från Novgorod ner till Svarta Havet. Du kan läsa rapporterna från färden i Uppsala Nya Tidning eller på Sigtunamuseums hemsidor. Fem färdrapporter är publicerade när detta skrivs.

- I Upplands-Bro drivs sedan några år projektet Assurs by med direkt anknytning till vikingatiden. Ledare är Thore Isaksson, Kungsängen, som driver det med stöd på det lokala planet av såväl UKF som Upplands-Bro kommun. Projektet stötts också av Dan Carlsson, länsantikvarie i Gotlands län och President of The Council of Europe's Viking Network. Thore Isaksson har låtit hantverkare tillverka repliker av vikingatida föremål, som är avsedda att brukas i vår egen tid. Vissa av dem kommer att ställas ut under hösten, troligtvis på central plats i Kungsängen. Förhoppningsvis kan en framtida tillverkning förläggas till den planerade Assurs by på norra Stäksön.

- Du har väl tänkt på att Upplands-Bros vapen är en vikingatida symbol: "Vapendansare" som den benämndes i katalogerna vid utställningarna i Paris, Berlin och Köpenhamn. Upplands-Bro är enda kommunen i landet med en logotype av sådant slag. Den visas vid den pågående vikingautställningen i Tumba.

Viking Heritage Newsletter

Vill du veta mer om de många projekten med vikingamotiv kan du bli medlem i Viking Network - A center of Viking Knowledge med säte på Gotland. Du får då tidskriften Viking Heritage Newsletter fyra ggr om året. Den är fullmatad med upplysningar. En del av ovanstående är hämtade ur den. Centret har nyligen tagit fram en katalog över vikingaprojekt i Sverige. Den upptar 42 objekt i alla stadier från planerade till förverkligade. Utsidan pryds med en bild av Assurs by i Upplands-Bro.

- Många aktuella upplysningar om vikingatiden finner du på Sigtuna museums hemsida.

Labyrinter (labyrinten vid Rösaring)

För den som vill veta mer om labyrinter hänvisas till den engelskspråkiga tidskriften Caerdroia. Den utkommer med ca ett nummer om året. Hittills har 27 nummer utgivits. Här kan du finna det mesta om labyrinter världen över, inte minst från Norden och då framförallt Sverige, där merparten av dem finns.

Senaste numret (27) innehåller två artiklar med svenska författare. Rabbe Sjöberg redogör för dateringen av 50 stenlabyrinter längs Norrlandskusten. Genom att mäta tillväxten av en viss lav anser man sig ha funnit en metod att bestämma åldern på bl a stenlabyrinter. De flesta av de undersökta labyrinterna har nu daterats till tiden 1500 - 1650 e. Kr. Artikeln är en mycket noggrann genomgång av mätmetoden och resultaten visas i tabeller och diagram.

- Staffan Lundén har gjort en katalog över labyrinter runt Medelhavet, där det nästan bara finns avbildningar bevarade. Förteckningen innehåller såväl väsentliga data som bilder. Här kan du läsa om de labyrinter som figurerat i bakgrunden vid tolkningen av vår labyrint vid Rösaring: Lertavlan från Pylos i Grekland (1200-talet f. Kr.), vinkannen från Tragliatella i Italien (600-talet f. Kr.) i vars labyrint ordet Troja är inskrivet. Det senare intressant eftersom svenska labyrinter på 1600-talet kallades Trojeborgar. Här finns också avbildningen (på en

pelare i Pompeji) som sammanför denna labyrinttyp med den labyrint på Kreta, där Minotaurus höll till. Över 30 labyrinter är beskrivna och fortsättning följer i nästa nummer av labyrinttidskriften.

- I tidigare nummer har John Kraft skrivit om nordiska labyrinter och naturligtvis om labyrinten vid Rösaring. Prenumeration på Caerdroia kostar 60:- och kan göras genom John Kraft. Djäknebergsgatan 3A, 724 61 Västerås. tel 021-18 47 35. Direktkontakt kan tas med "Caerdroia, the mazes and labyrinths research group" med E-mail: caerdroia@dial.pipex.com.

- Rösaringslabyrinten behandlas ur en helt annan synvinkel i boken "Jordstrålning, hälsa och forntida vetande" av Dan Mattsson. Författaren redogör exempelvis för "jordmagnetiska" kraftlinjer som utgår från labyrintens centrum. Boken finns i Upplands-Bro bibliotek.

- Ett försök att placera Rösaring i ett annat historiskt sammanhang görs av Börje Sandén i en engelskspråkig uppsats Rösaring - Cult Site. Den finns på biblioteken och på vår hemsida <http://www.algonet.se/~ukforsk>.

Föreningsangelägenheter

Styrelsens sammansättning sedan årsmötet är.

Curt H Dahlgren, ordf 581 702 45

Sophie Hedin 581 749 27

Börje Sandén, sekreterare, kassör 581 405 15

Thore Isaksson 581 712 40

Jan-Christer Strahlert 581 732 77

Håkan Norelius 582 447 86

Bengt Borkeby 583 540 09

Karl-Erik Mörk 511 745 58

Ur Verksamhetsberättelsen för 1995

2. Medlemmar

Föreningen har haft 214 medlemmar. Medlemsavgift 75:-, varav 11:- går till hembygdsrörelsens läns- och riksförbund.

3. Föreningsverksamhet

Årsmöte hölls 1995-04-18 i Dagcentralen i Bro. Efter årsmötet höll Börje Sandén ett föredrag med bilder om gamla kartor med anknytning till Upplands-Bro. Fyra nummer av Medlemsinformation med totalt 22 A4-sidor har distribuerats till medlemmar och andra; ca 350 varje gång. Samtliga nummer från 1987 finns i pärmar på biblioteken. Åttasidig folder i A5-format sammanfattar UKF:s såväl inre som yttre verksamhet 1987-1995. Årets föredrag och exkursioner har genomförts enligt sammanställning längre fram i förvaltningsberättelsen. UKF är genom Stockholms läns hembygdsförbund anslutet till Sveriges hembygdsförbund.

4. Ekonomi

Under 1995 har UKF erhållit kommunalt anslag på 10000:- samt viss kopieringshjälp. Tjänster åt kulturförvaltningen har betalats med 11000:-. Övriga inkomstkällor är försäljning av föreningens tryckalster och medverkan vid föredrag och guidningar. Ett bidrag på 15000:- har erhållits från Patriotiska Sällskapet för arbetet med sällskapets Journal/Ny Journal uti Hushållningen 1786 - 1813. Medlemsavgifterna har inbringat 16050:-. Inga arvoden utgår för styrelseuppgiften. För täckande av utgifter i samband med föredrag och exkursioner uttas en deltagaravgift av varierande storlek. Se ek.redovisningen.

5. Projekt - pågående

Arkivstudierna med registrering i databaserna fortsätter: Ådö-, Almaresäket-, Lennartsnäs- och Brogårdsarkivet, Svenngårdska samlingen, Provinsialläkarstationen i Väst-Tibble. Arbetet med Hushållningsjournalerna är avslutat vad beträffar det källmaterial som finns i kommunen; uppdrag från Patriotiska Sällskapet att fortsätta med resterande källmaterial. Rösaringsprojektet syftar till återupptagande av arkeologiska undersökningar; David Damell har skrivit en rekommendation för anhållan om grävningstillstånd att utföras under läns museets ledning med arbetskraft från länets amatörarkeologer. Ansökan gäller inte bara själva Rösaring utan också det fornminnesrika området nedanför åsen. Föreningen har på olika sätt stött Assurprojektet under året. Ett projekt som syftar till arkeologiska undersökningar i fornborgen vid Draget har påbörjats framgångsrikt. Michael Olausson har ställt i utsikt en undersökning i Riksantikvarieämbetets regi. Kommunen lovar hjälpa till med kartering. Se vidare under Programverksamheten

6. Samarbete med andra organisationer

UKF deltagar regelbundet i samrådsgrupp kring kulturfrågor med deltagare från Kultur- och fritidskontoret, de tre hembygdsföreningarna och Stiftelsen Upplands-Bro Fornforskning; medverkar i forskningsprojektet Storstad och Land i delstudien Hemkänsla och miljö, ett projekt som leds av MOVIUM-sekretariatet vid Lantbruksuniversitetet i Alnarp och är kopplat till kommunens Agenda 21 program.

7. Tryckalster

Vår medlemsinformation utgår även till kontaktföreningar, kommunala och antikvariska institutioner och vissa privatpersoner; upplaga ca 350. En 4-sidig folder (A5) om UKF:s målsättning och verksamhet 1987-1985 distribueras vid sammankomster och utställningar; likaså en folder med innehållet i våra böcker och förtryckta inbetalningskort med upplysningar om UKF (A4); i samband med exkursioner får deltagare tryckta kompendier med bl a kartor; affischer; några särstryck ur kommande bok 4 har framställts.

8. Teknisk utrustning

Modern dator och laserskrivare har inköpts. Digital bandspelare har anskaffats tillsammans med sånggruppen Bro d River Boys, som svarar för halva kostnaden. UKF är via modem uppkopplat till dataservern Accipiter.

9 . UKF:s publika aktiviteter 1995

Föredrag: Från Svarta havet till Älvdalen. Runristning under 1800 år. Curt H Dahlgren.

Arkeologiska undersökningar i Upplands-Bro: Rösaring. Börje Sandén, Per-Olov Jernström. Fornborgarna i ny belysning. Michael Olausson;

Bord Duka Dig - måltidens historia från forntid till nutid. Maud Ekblad.

Studiebesök: Riksarkivet och Det medeltida Sveriges forskarcell. Kaj Janzon.

Stiftelsen Musikkulturens främjande.

Nordiska museets Folkminnesarkiv - Fotosamling - Topografiska arkiv.

Exkursioner: Båtfärd till Birka. Lena Holmquist Olausson. Arkeologiska forskningslaboratoriet.

Bussrundtur till Rösaring - Fornstigtuna - Almarestäket. Börje Sandén.

Bussfärd till halvöarna i Uppland och fornborgen vid Draget.

Exkursion till fornborgar i Upplands-Bro. Michael Olausson.

Konserter: Musikalisk salong i Hallwylska museet med lokala musiker och sångare från Upplands-Bro Musiksällskap;

Konsert med historia på Lennartsnäs. Chopins samtliga valser, Johan Westre.

Övrigt: Cykeltur med Bros lokalhistoria. Börje Sandén;

Arkeologidagen Rösaring. Börje Sandén;

Skärmtställning och dator demonstration vid Släktforskar dagarna i Medborgarhuset, Stockholm.

10. Uppdragsverksamhet

Uppdragsverksamhet förekommer i alltmer ökad omfattning. Kultur- och fritidskontoret har uppdragit åt UKF att svara för redigering och tryckning av häften med vandringsbeskrivningar, svara för guidning i samband med sommarens turistprogram, vissa konsultuppdrag. Guidade bussrundturer har beställts av andra förvaltningar och av landstinget. De flesta guidningarna och föredragen har dock utförts åt enskilda föreningar och organisationer såväl inom som utom kommunen, samt vissa kursgårdar. UKF underhåller adressregister och skriver ut etiketter åt några föreningar. I en del fall har privatpersoner/släktforskare fått upplysningar om orter och personer.

11. Prenumerationer på tidskrifter

För att UKF skall kunna verka framgångsrikt måste kontakter upprätthållas med ett stort antal föreningar och institutioner, som utger tidskrifter och böcker inom det vida fält som UKF vill bevaka.

Tidskrifter: Populär Arkeologi, Populär historia, Historisk tidskrift, Fornvännen, Folkets historia, Tvärsnitt, Bebyggelsehistorisk tidskrift, Kulturminnesvård (Raä), Caerdroia (labyrinth-tidskrift), Rig (etnologi), Bygd och Natur, Ymer (geografi), Samdok-Bulletinen, (Nordiska museet), Mikrodatorn.

Historiska bokklubbar och antikvariat: Yggdrasil, Clío, Ateneum, Bokantikvaria, Redins antikvariat, Lindberg & Persson Antikvariat.

Föreningar; årsskrifter: Hembygdsförbundet, Upplands Fornminnesförening, Pro Memoria (Riksarkivet), Daphne (Kulturförening), Sigtuna museum, Stockholms läns museum, Vikingabåten Aifur, Viking Network, Arkeologisektionen i hembygdsförbundet, Arkeologisektionen inom Nordiska förbundet för hembygdsvård och lokalkultur, Ortnamnssällskapet i Uppsala.

12. Övrigt

UKF:s verksamhet annonseras regelbundet i kommunens Evenemangskalender varannan vecka i Mälarposten. Dessutom har våra aktiviteter ofta fått redaktionellt utrymme i såväl Mälarposten som Lokaltidningen. Ett flertal aktiviteter har även belysts i Närradion i programtablåer och redaktionella program.

UKF:s ordförande Curt Dahlgren har tilldelats kommunens kulturpris, liksom Anna Norberg, kommunens kultursekreterare och medlem i UKF.

Vill du förvissa dig om att även i fortsättningen få vår information bör du betala in medlemsavgiften 75:- på vårt pg 27 58 94-4.

Upplysningar: 08-582 405 15

Telesvar/fax 08-582 413 55

E-post: ukforsk@algonet.se

Internet: <http://www.algonet.se/~ukforsk>

